

Minister Zdrowia

ZPN.050.27.2025.DŁ
Warszawa, 04 września 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską nr 11427, złożoną przez Pana Posła Marcina Józefaciuka w sprawie nierówności zdrowotnych i braku systemowej polityki zdrowia mężczyzn, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych informacji.

Na wstępie należy zaznaczyć, że Ministerstwo Zdrowia dostrzega wyzwania związane z sytuacją zdrowotną populacji mężczyzn w Polsce oraz wdraża szereg działań mające na celu ograniczenie ich przedwczesnej umieralności. Według najnowszego raportu Narodowego Instytutu Zdrowia publicznego PZH – PIB pt. „Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania”, w 2023 r. średnia długość życia w Polsce wynosiła 74,7 lat dla mężczyzn i 82,1 lat dla kobiet. Mężczyźni żyją średnio o 7,4 roku krócej niż kobiety, przy czym ponad połowa tej różnicy (51,9%) wynika z wyższej śmiertelności mężczyzn przed 65. rokiem życia. Na tle Unii Europejskiej Polacy żyją krócej - mężczyźni aż o 4,1 roku. Mężczyźni szczególnie często umierają z powodu chorób układu krążenia i nowotworów złośliwych. Nowotwory atakujące płuca, jelito grube i gruczoł krokowy stanowiły dla nich największe zagrożenie. Choroby sercowo- naczyniowe odpowiadały za 36,9% wszystkich zgonów i były blisko o 50% groźniejsze dla mężczyzn niż dla kobiet. Nowotwory - druga najczęstsza przyczyna zgonów (24,4%) - stanowiły aż o 70% większe zagrożenie dla mężczyzn.

Mając na uwadze narastającą liczbę zachorowań na choroby układu krążenia (ChUK) oraz ich poważne konsekwencje zdrowotne, społeczne i ekonomiczne – w tym wysoką umieralność oraz obniżoną jakość życia pacjentów, w tym mężczyzn – **opracowano Narodowy Program Chorób Układu Krążenia (NPChUK)**. Program ten stanowi kompleksową strategię kardiologiczną, której nadrzędnym celem jest zmniejszenie zachorowalności i umieralności z powodu ChUK oraz zbliżenia wskaźników zdrowotnych do średnich wartości obserwowanych w krajach Unii Europejskiej.

W zakresie rosnącej liczby zachorowań na nowotwory stworzono strategiczny, kompleksowy program, który wytycza kierunki rozwoju w obszarze onkologii w Polsce – **Narodową Strategię Onkologiczną (NSO)**.

Zarówno NPChUK, jak i NSO swoje działania koncertuje w pięciu głównych obszarach: inwestycje w kadry, inwestycje w edukację, inwestycje w pacjenta, inwestycje w naukę i innowacje, inwestycje w system opieki kardiologicznej/onkologicznej.

Do działań mających przeciwdziałać wzrostowi śmiertelności z powodu nowotworów i chorób sercowo-naczyniowych, należą również działania w ramach **Krajowej Sieci Onkologicznej (KSO)** oraz **Krajowej Sieci Kardiologicznej (KSK)**. Zarówno Krajowa Sieć Onkologiczna (KSO), jak i Krajowa Sieć Kardiologiczna (KSK) zostały wdrożone jako elementy szerszej strategii systemowej, której nadrzędnym celem jest podniesienie efektywności leczenia, zwiększenie dostępności do nowoczesnej opieki medycznej oraz poprawa jakości życia pacjentów, w tym mężczyzn.

Profilaktyka jako kluczowy filar polityki zdrowotnej, jest fundamentem **Narodowego Programu Zdrowia (NPZ)**. Głównym celem NPZ na lata 2021–2025 jest wydłużenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności zdrowotnych. Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia obejmują: profilaktykę nadwagi i otyłości, profilaktykę uzależnień, promocję zdrowia psychicznego, zdrowie środowiskowe oraz zwalczanie chorób zakaźnych, reagowanie na wyzwania demograficzne.

Do kluczowych instrumentów profilaktyki zdrowotnej należy również **Program „Moje Zdrowie”** tj. bilans zdrowia osoby dorosłej, który umożliwia diagnozowanie stanu zdrowia, edukację zdrowotną, ustalenie indywidualnego planu zdrowia pacjenta, a w przypadku wykrycia nieprawidłowości – kierowanie na specjalistyczne leczenie na wczesnych etapach rozwoju choroby u osób dorosłych.

Warto zaznaczyć, że realizowane inicjatywy w ramach wyżej wymienionych strategii i programów mają charakter uniwersalny i są kierowane do całej populacji – zarówno kobiet, jak i mężczyzn – co pozwala na szerokie oddziaływanie zdrowotne.

W odniesieniu do działań z zakresu profilaktyki dedykowanej mężczyznom warto wskazać **portal pacjent.gov.pl**. Platforma ta to serwis Ministerstwa Zdrowia i Narodowego Funduszu Zdrowia, który służy m.in. do realizacji działań edukacyjnych. Na stronie portalu w zakładce „profilaktyka” publikowane są informacje dotyczące trwających programów profilaktycznych. Wśród nich znajdują się także programy kierowane do populacji mężczyzn (link: <https://pacjent.gov.pl/programy-profilaktyczne>). Na stronie znajduje się także szereg publikacji skierowanych do mężczyzn lub podejmujących tematykę ich zdrowia.

W odpowiedzi na pytanie o zgłaszalność mężczyzn na badania profilaktyczne w 2023 roku, informuję, że dane wskazują na niższy udział mężczyzn w programach profilaktycznych w porównaniu do kobiet. Ministerstwo Zdrowia planuje szereg działań mających na celu zwiększenie udziału mężczyzn – w tym chłopców i młodych mężczyzn – w programach profilaktyki zdrowotnej finansowanych ze środków krajowych i unijnych. Działania te obejmują zarówno profilaktykę pierwotną, jak i wtórną, a ich celem jest trwała zmiana postaw zdrowotnych oraz zwiększenie świadomości w zakresie znaczenia badań profilaktycznych.

W ramach profilaktyki pierwotnej planowana jest emisja spotów telewizyjnych i radiowych, które będą zachęcać mężczyzn do zmiany stylu życia – ograniczenia spożycia alkoholu, rezygnacji z palenia tytoniu oraz podejmowania regularnej aktywności fizycznej. Przekaz będzie dostosowany do różnych grup wiekowych i społecznych, z naciskiem na język korzyści i pozytywne wzorce zachowań.

Równolegle prowadzone będą działania w zakresie profilaktyki wtórnej, promujące wykonywanie badań przesiewowych w kierunku chorób nowotworowych m.in. raka prostaty, jąder, jelita grubego i płuc oraz chorób układu sercowo-naczyniowego. W tym celu planowana jest kontynuacja emisji edukacyjnych materiałów w programach śniadaniowych największych stacji telewizyjnych: TVP, TVN, Polsat, a także kampanii radiowych i internetowych.

Dodatkowo, w listopadzie 2025 roku, we współpracy z Głównym Inspektorem Sanitarnym, planowane są dwie ogólnopolskie kampanie skierowane do młodych mężczyzn: kampania antynikotynowa z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia oraz program edukacyjny dotyczący chorób przenoszonych drogą płciową, promujący odpowiedzialne postawy zdrowotne i regularne badania.

Warto zaznaczyć, że tylko w październiku i listopadzie 2024 r. resort zdrowia przeznaczył ok. 1,7 mln zł na promocję profilaktyki onkologicznej wśród mężczyzn w ramach kampanii „Planuję Długie Życie” i Narodowej Strategii Onkologicznej. Do tej pory działania resortu na rzecz promocji i edukacji zdrowotnej, dedykowane mężczyznom, obejmowały edukację o czynnikach ryzyka (np. palenie, alkohol), promocję badań przesiewowych (rak płuca, jelita grubego, prostaty, jąder), spoty w mediach, wiadomości push w aplikacji Moje IKP oraz kampanię „Movember”. Zorganizowano m.in. stoisko profilaktyczne podczas „Biegu dla jaj” w Bydgoszczy. Wspólnie z NFZ realizowano akcję „Środa z profilaktyką”, a z TVP Info – miasteczka zdrowia. Treści publikowano także w kanałach własnych resortu i jednostek podległych.

Ministerstwo wspiera także rozwój lokalnych programów skierowanych do mężczyzn zagrożonych wykluczeniem zdrowotnym, m.in. poprzez współpracę z organizacjami pozarządowymi i samorządami. Przykładem są inicjatywy takie jak „Bieg dla jaj” czy miasteczka zdrowia organizowane w ramach projektu „Polska na Tak”, które promują profilaktykę nowotworową i zdrowy styl życia.

Należy wskazać, że Ministerstwo Zdrowia traktuje zdrowie obywateli obu płci jako priorytet, uwzględniając różnice w zachorowalności i stylu życia. Działania promocyjne są różnicowane pod względem formy przekazu, narzędzi i kanałów komunikacji, aby skutecznie dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców. Wszystkie opisane działania mają na celu nie tylko zwiększenie frekwencji w programach profilaktycznych, ale przede wszystkim budowanie trwałych nawyków zdrowotnych wśród mężczyzn na różnych etapach życia.

W ramach swoich działań resort analizuje wpływ poziomu wykształcenia na długość życia i zdrowie mężczyzn, wskazując na istotne różnice – nawet do 13 lat – między osobami z wykształceniem podstawowym a wyższym. W odpowiedzi na te dane m.in. wdrożono wyżej wymieniony program „Moje Zdrowie”, który integruje diagnostykę, edukację zdrowotną i indywidualne planowanie działań prozdrowotnych, ze szczególnym uwzględnieniem grup o niższych kompetencjach zdrowotnych.

W celu monitorowania stanu zdrowia mężczyzn w Polsce Ministerstwo Zdrowia analizuje świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych. Na podstawie danych rozliczeniowych Narodowego Funduszu Zdrowia wyliczane są wskaźniki epidemiologiczne (m.in. liczba chorych oraz liczba nowych zachorowań), z uwzględnieniem podziału na płeć. Przykładowa analiza wskaźników epidemiologicznych (na podstawie danych NFZ i GUS) znajduje się na platformie BASiW: <https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/epidemiologia/epidemiologia-wersja-polska-gus-i-nfz/>.

W ramach Wieloośrodkowego Ogólnopolskiego Badania Stanu Zdrowia Ludności WOBASZ (<https://wobasz.gov.pl/>), gromadzone są dane do analizy uwarunkowań chorób układu krążenia oraz innych chorób przewlekłych. Ich wyniki umożliwią ocenę skuteczności działań profilaktycznych, badanie przyczyn umieralności z powodu chorób układu krążenia oraz stworzenie nowej strategii postępowania, z uwzględnieniem podziału na płeć.

W resorcie analizowane są również dane dla obu płci z rejestrów epidemiologicznych, m.in. z Krajowego Rejestru Nowotworów, dane GUS i Eurostat (m.in. dane o przyczynach zgonów, dane o oczekiwanej długości życia czy dane z Europejskiego badania warunków życia ludności EU-SILC) oraz dane GBD (Global Burden of Disease).

Dodatkowo Ministerstwo analizuje raporty opracowywane przez inne instytucje m.in. raport NIZP PZH – PIB „Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania, coroczne raporty GUS „Zdrowie i ochrona zdrowia” czy raporty NFZ na platformie Zdrowe Dane.

W odniesieniu do pytań dotyczących zdrowia psychicznego informuję, że Ministerstwo Zdrowia realizuje działania wspierające zdrowie psychiczne mężczyzn, szczególnie w grupie wiekowej 30–59 lat, która charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem samobójstw. W zakresie kompleksowej prewencji suicydalnej, w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021–2025 wprowadzono 10 zadań mających na celu zapobieganie zrachowaniom samobójczym, których realizacja koordynowana jest przez Instytut Psychiatrii i Neurologii oraz Biuro ds. Zapobiegania Zachowaniom Samobójczym. Działania te będą kontynuowane w kolejnej edycji programu na lata 2026–2030. Równolegle zakres międzysektorowych oraz lokalnych działań i zalecanych rozwiązań organizacyjnych w systemie ochrony zdrowia psychicznego, został wskazany w ramach **Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego** na lata 2023-2030. Priorytetem jest rozwój idei psychiatrii środowiskowej i kompleksowej opieki w centrach zdrowia psychicznego, które mają zostać włączone do systemu opieki zdrowotnej po zakończeniu pilotażu w 2025 roku. Działania te mają na celu zwiększenie dostępności usług na terenach wiejskich i zdegradowanych społecznie.

Resort podejmuje również działania edukacyjne skierowane m.in. do mężczyzn w wieku produkcyjnym, mająca na celu przełamywanie barier w szukaniu pomocy psychologicznej. W tym miejscu warto wspomnieć, o zrealizowanej kampanii edukacyjno-informacyjnej „Zobacz człowieka. Zatrzymaj stygmatyzację!”.

W ocenie Ministerstwa Zdrowia niezbędnym elementem systemu pomocy, oprócz świadczeń gwarantowanych z zakresu opieki psychiatrycznej, dla osób doświadczających kryzysów psychicznych stanowi zapewnienie dostępu do doraźnego wsparcia, w postaci działającego w oparciu o stabilne finansowanie, telefonów zaufania. W ramach wsparcia dla osób dorosłych, utworzono **Centrum wsparcia dla osób dorosłych w kryzysie psychicznym** realizowane przez fundację ITAKA, w którym świadczona jest całodobowa, bezpłatna i specjalistyczna pomoc poprzez telefoniczną pomoc pod nr 800 70 2222, a także za pośrednictwem e-mail i czatu.

W prowadzonej w latach 2021-2024 na zlecenie Ministerstwa Zdrowia kampanii „Zobacz Człowieka”, na dedykowanej stronie internetowej dostępnych było wiele praktycznych i pomocnych materiałów o tematyce zdrowia psychicznego i przeciwdziałaniu kryzysom psychicznym i stygmatyzacji. Informacje dotyczące możliwości korzystania z pomocy psychologicznej, w tym materiały na temat zapobiegania samobójstwom, oraz ramka pomocowa dostępne są pod linkiem: <https://zapobiegajmysamobojstwom.pl/biblioteka/>.

Ministerstwo Zdrowia we wszystkich swoich aktywnościach edukacyjnych promuje wśród mężczyzn odpowiedzialną postawę zgodnie z najnowszą wiedzą medyczną, zachęcając do rezygnacji z używek, aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania oraz uczestnictwa w regularnych badaniach profilaktycznych. Aby skuteczniej walczyć ze stereotypem, że dbanie o zdrowie jest niemęskie, współpracujemy z największymi nadawcami telewizyjnymi i w serialach o największej oglądalności zamieszczamy wątki edukacyjne, w których mężczy bohaterowie walczą ze swoimi obawami dotyczącymi uczestnictwa w badaniach przesiewowych czy podjęcia leczenia celem odbudowy swojego zdrowia.

W zakresie współpracy międzyresortowej, Ministerstwo Zdrowia wspólnie z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej wdraża nowy przedmiot szkolny „Edukacja zdrowotna”, który od 1 września 2025 roku zastąpi zajęcia z wychowania do życia w rodzinie. Program przedmiotu zawiera treści promujące zdrowe nawyki i odporność psychiczną wśród młodzieży.

Wszystkie te inicjatywy przyczyniają się do kształtowania bardziej świadomego społeczeństwa, które lepiej rozumie i reaguje na problemy zdrowia psychicznego.

W zakresie rozwijania publicznej opieki andrologicznej oraz leczenia niepłodności u mężczyzn, działania podejmowane są m.in. w ramach programu polityki zdrowotnej pn. **„Leczenie niepłodności obejmujące procedury medycznie wspomaganej prokreacji, w tym zapłodnienie pozaustrojowe prowadzone w ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji, na lata 2024-2028”**. Celem głównym Programu jest zapewnienie parom dotkniętym niepłodnością równego dostępu do procedury zapłodnienia pozaustrojowego w ośrodku medycznie wspomaganej prokreacji oraz umożliwienie osobom przed lub w trakcie leczenia onkologicznego o potencjale upośledzającym płodność zabezpieczenia materiału rozrodczego (ocytów lub nasienia) na przyszłość.

Mężczyźni z partnerkami mogą korzystać również z kompleksowej diagnostyki, leczenia niepłodności oraz opieki psychologicznej w ramach **Programu kompleksowej ochrony zdrowia prokreacyjnego na lata 2021-2026 r.** Celem głównym wskazanego Programu jest zwiększenie dostępności do wysokiej jakości świadczeń z zakresu diagnostyki i leczenia niepłodności.

Ponadto w ramach świadczeń gwarantowanych dostępne jest m.in. badanie nasienia (seminogram), realizowane w poradniach urologicznych i endokrynologicznych.

Należy zaznaczyć, że rozwiązania wdrażane w realizowanych projektach finansowanych ze środków UE są zgodne z politykami UE, które kładą nacisk na równouprawnienie płci oraz wykluczają jakiegokolwiek formy dyskryminacji.

Jednocześnie informujemy, że w procesie wyboru a następnie wdrażania projektów finansowanych ze środków UE konieczne jest stosowanie „Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021–2027”. Zgodnie z przedmiotowym dokumentem perspektywa równości kobiet i mężczyzn jest uwzględniana na wszystkich etapach wdrażania projektów tj. podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości, ewaluacji, promocji i kontroli. Na każdym poziomie działań zostały zaplanowane mechanizmy pozwalające na realizację zasady równości kobiet i mężczyzn.

Ponadto, załącznikiem do ww. wytycznych jest „Standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+”, na podstawie którego odbywa się ocena zgodności projektów z zasadą równości kobiet i mężczyzn. Należy zaznaczyć, że zasada równości kobiet i mężczyzn nie polega na automatycznym objęciu wsparciem 50% kobiet i 50% mężczyzn w projekcie, ale na odwzorowaniu istniejących proporcji płci w danym obszarze lub zwiększaniu we wsparciu udziału grupy niedoreprezentowanej.

W perspektywie finansowej 2021-2027 funduszy UE działania profilaktyczne mogą być realizowane w ramach programów na szczeblu krajowym, jak i ze środków programów regionalnych, za których realizację odpowiadają urzędy marszałkowskie. Zasady udzielania wsparcia regulują „Wytyczne Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczące realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027”, które określają grupy docelowe wsparcia.

Ponadto Ministerstwo Zdrowia informuje, że obecnie nie są prowadzone prace nad odrębną Strategią Zdrowia Mężczyzn. Jednak szereg działań realizowanych w ramach NPCHUK, NSO, NPZ oraz Krajowej Sieci Kardiologicznej i Krajowej Sieci Onkologicznej wspiera poprawę stanu zdrowia populacji, w tym mężczyzn.

Na zakończenie, Ministerstwo Zdrowia pragnie podkreślić, że zdrowie mężczyzn stanowi istotny obszar polityki zdrowotnej państwa. Resort będzie kontynuował działania na rzecz poprawy sytuacji zdrowotnej mężczyzn, uwzględniając ich specyficzne potrzeby i uwarunkowania.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Wojciech Konieczny
Sekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/